

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ КІЛЬЦЕВОЇ РЕШІТКИ ТУРБІНИ У СКЛАДІ ДИФУЗОРНОГО ПРИСТРОЮ З РЕГУЛЬОВАНИМ СТУПЕНЕМ РОЗШИРЕННЯ

Лапузін О.В., Суботович В.П., Юдін Ю.О., Юдін О.Ю.

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

Достовірну інформацію про газодинамічну ефективність конкретної лопаткової решітки можуть дати або фізичний експеримент, або тривимірний чисельний аналіз в'язкої течії в них. Проте експериментальні дослідження неможливі без залучення значних коштів, а застосування сучасних CFD-методів у процес проектування вимагають у кожному окремому випадку тестування методів саме на схожих задачах, розв'язки яких обов'язково повинні бути підтверджені фізичним експериментом. Процес проектування аеродинамічно досконалих кільцевих решіток турбін основувався і продовжує основуватись на обов'язковій експериментальній перевірці прийнятих технічних рішень.

Головною метою експериментальних досліджень решіток парових та газових турбін є визначення їх інтегральних коефіцієнтів втрат, коефіцієнтів витрати та кутів виходу потоку із решітки у залежності від чисел Маха та Рейнольдса. За класичною схемою залучаються два компресори загальною потужністю не менше 1,5 МВт, перший із яких буде постачати повітря на вхід у решітку як нагнітач, а другий буде вилучати повітря на виході із решітки як усмоктувач. Застосування тільки одного компресора як нагнітача – це зниження вартості експерименту вдвічі, та розділити вплив чисел Маха і Рейнольдса на характеристики решітки стає неможливим.

На кафедрі турбінобудування НТУ «ХПІ» створено експериментальний зразок високоефективного дифузорного пристрою у відповідності до розмірів робочої частини експериментального стенду аеродинамічної лабораторії кафедри, до складу якого була включена соплова решітка турбіни, та проведені його детальні випробування у якості всмоктувача.

Слід зазначити, що коефіцієнт відновлення тиску дифузорного пристрою є достатньо високим, що дозволяє використовувати нагнітачі малих потужностей навіть для створення трансзвукових режимів течії в решітці, наприклад, вітрогінник з потужністю електродвигуна 100 кВт. А для розділення впливу чисел Маха і Рейнольдса на характеристики решітки проводити додаткові експериментальні дослідження цієї ж решітки при використанні компресора потужністю 700кВт на режимі втричі зниженого споживання електрики. За цих умов експлуатації у двохступінчастому відцентровому компресорі другий ступінь не стискує повітря, а тільки нагріває його майже до 120° С. Таким чином, розмежування впливу чисел Маха і Рейнольдса у цих двох експериментах відбудеться за рахунок різниці температури повітря перед решіткою приблизно у 50°. Така концепція проведення складного аеродинамічного експерименту є якісно новою у порівнянні з класичною схемою дослідження кільцевих решіток турбін.